

עלון מספר 105 - פברואר 2023

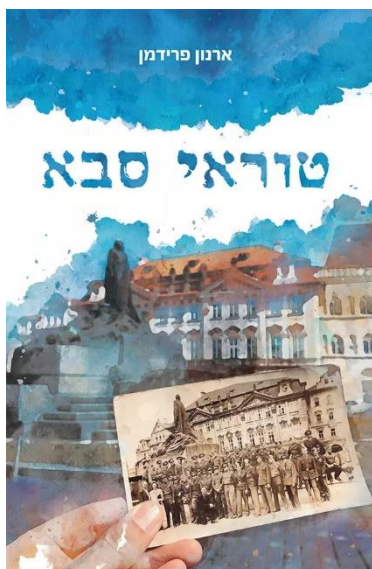
תוכן העניינים

1. יום השואה הבינלאומי
2. מפגש חברים בפתח תקווה
3. אירועים מתוכננים (אזכרה/ 50 שנות עליה)
4. הנצחה של יצחק לבנת
5. קול קורא לעזרה: מעיין אודיה
6. אות המציל היהודי - מחתרת בודפשט
7. מחתרת תנועות הנוער (טרנובה)
8. ישראלים ילידי צ'כוסלובקיה
9. משלנו: דר' יצהל בֶּרְנֶר (חוסט)

תיקון טעות מעלון 104, פנייתה של טלי פולג: אני מבקשת מכל אחד מכם, שמישהו מבני משפחתו שירת במלחמת העולם השנייה באחד מהצבאות: רוסי, צ'כי, פולני או בריטי, למלא עבורם דף לוחם עם כל הפרטים הידועים לכם על השרות הצבאי ולהוסיף תמונות, אם קיימות. את הדף אפשר למלא בכתובת אתר המוזיאון: www.jwmww2.org אשמח לעזור לכל אחד מכם. כתובת המייל שלי היא: tali@poleg.net והטלפון: 050-2035350

1. יום השואה הבינלאומי
ה-27 בינואר נקבע על ידי האו"ם כ"יום השואה הבינלאומי", התאריך שבו שוחרר ב-1945 מחנה ההשמדה אושוויץ מידי הנאצים.
מזה מספר שנים אנו נוהגים לשלוח אגרת לשורדי השואה שלנו, בבחינת המסר: "לזכור – ודבר לא לשכוח" – את הנרצחים ואת השורדים.
נאחל לכל אחת ואחד מהם בריאות ואושר בחיק המשפחות שלהם. בתמונה השמאלית מופיע שלט הקהילה באתר הנצחה שלנו ביער "בן שמן"

2. מפגש חברים בפתח תקווה

אנו חוזרים אט אט לשגרת הפעילות... נערוך מפגש חברים בפתח תקווה ביום רביעי, י"ז בשבט תשפ"ג, ה-8.2.2023. במפגש נשמע את ארנון פרידמן, בן הדור השלישי, שתיעד את קורות הסבא שלו וכתב את הספר "טוראי סבא" - "מסע אל העבר, אשר התחיל באקראי, נמשך כחמש שנים ונפרש על פני שבע ארצות (ישראל, צ'כיה, סלובקיה, אוקראינה, הונגריה, פולין ורוסיה), הביא לגילוי ולהיכרות עם אדם שבחר למחוק את גורלו". המפגש יתקיים באולם בית הפיס בנווה-עוז, רחוב אבי אורן - פינת אמסטרדם (חנייה במקום). [ברמזור 64 ברח' אבי אורן - פנייה שמאלה].

18:00-19:00: התכנסות וכיבוד קל

19:00: הרצאת אורח

בנוכחותכם נתכבד!

3. אירועים מתוכננים

א. האזכרה השנתית: האזכרה השנתית תתקיים ביום ראשון, כ"ג באייר תשפ"ג, 14.5.2023.

שריינו את היום הזה ביומנכם.

ב. אירוע לציון 50 שנות עלייה מזאקרפטיה: מראשית שנות ה-70 עלו רבים מהמשפחות שנותרו

בזאקרפטיה ארצה. אנו מתכננים לציינן אירוע זה במפגש משמעותי, שעל תכניו יש להשקיע

מחשבה רבה. למי מכס שיש רעיון/ות לתוכן המפגש - נשמח לקבל את המלצותיכם.

אנא העבירו מידע אל רותי פיקסלר, 0505643299, ruthfixler@walla.co.il

4. הנצחה של יצחק לבנת

המתנדב שלנו, מיכאל אינדיק, היה בטיול משפחתי בדרום והם הגיעו לכפר עזה, שם הם יצאו לסיור בבוסתן המקומי, שיש בו פסלים, מתקנים למשחקי ילדים ועצים שונים. הבוסתן המקורי של כפר עזה נשרף כליל ב-2018 באחת השרפות, שנגרמו מעפיפוני התבערה. בקיבוץ החליטו להקימו מחדש, באמצעות קמפיין מימון המונים. אנשים רבים התגייסו, מהקיבוץ ומחוצה לו, ובאמצעותו גויסו המשאבים - והבוסתן חודש.

אנשי המקצוע בכפר עזה איתרו מתחם חדש, הפעם בתוך הקיבוץ ולא ליד הגדר, שיהיה נגיש לגני הילדים, לבני הנעורים ולמשפחות שירצו לבלות בין העצים.

על-יד כל עץ היה שלט הנצחה. כנראה שמשפחתו של

יצחק לבנת הייתה אחת התורמות לזיכרו, של מי שהיה תורם נדיב למיזמים רבים, כולל האנדרטה שלהו, שהוקמה ביער "בן שמן" בסיועו הרב של יצחק. יצחק לבנת (וייס) היה יליד סיילש (-1930 2017). על השלט רשום: מגדלור, יהודי גאה, ניצול שואה, מעפיל, ממקימי צה"ל, חיל הקשר ומפקדיו, ראש משפחה ומתן. ישי אשכולות - ליברל, ראש משפחה ומחנך". יהי זיכרו ברוך!

5. קול קורא לעזרה: מעיין אודיה

ב-3 בינואר 2023 אירעה תאונת דרכים בין אוטובוס של ילדים מאבן יהודה, שהיו בדרך לטיול בית ספר, למשאית בכביש 1. ילדה בת 10 נפצעה קשה. הילדה היא מעיין אודיה שחר – דובוסרסקי, נכדתם של דורה ואיליה (נפטר באפריל 2022), שעלו ארצה ממונקן'. מאז התאונה הפסיקו שני ההורים לעבוד והם סועדים את בתם, שפציעתה קשה מאוד עד היום. אנו יוצאים בקול קורא לעזרת המשפחה, הנמצאת בימים קשים כל כך.

אנא התפללו לרפואתה של מעיין אודיה - זה הקישור:

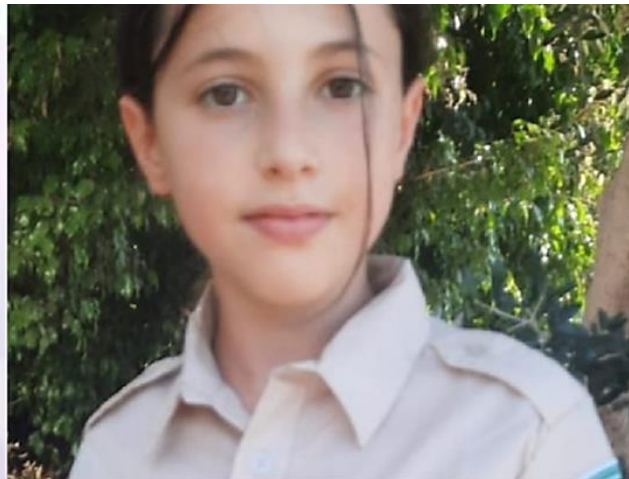
<https://tehilim.co/personal-list/?c=121,15,18,6,30,50,79,95,137,150>

מי מכם שיכול לעזור כספית – אנא העבירו את תרומתכם:

חשבון מספר 127024 בבנק הפעלים, סניף קדימה מספר 653 [12-653] על שם שחר אסתר

IL93-0126-5300-0000-0127 IBAN 12-653-127024 על שם אסתר שחר (דובוסרסקי)

אפשר להעביר גם בביט ובפייבוקס למספר הטלפון של האימא אסתר 052-4779969

שלום לכולם

כאן אסתר ויצחק ההורים של מעיין אודיה

הרב שמטפל במעיין, דוד איפרגן

העביר היום, יום א' ה-22.1.23

את פרקי התהילים הבאים

בבקשה המשיכו להתפלל ולהעביר הלאה

היא עדיין זקוקה לתפילותכם

לרפואתה השלמה

הבה ננסה לעזור, ולו במעט, למשפחת דובוסרסקי – שחר בשעתה הקשה. תודה לכל העוזרים

האתר של האימא של מעיין אודיה הינו Esther Dubossarsky

6. "אות המציל היהודי" לחברי מחתרת תנועות הנוער הציוניות בבודפשט

במחתרת היו פעילים גם ילידי קרפטורוס, שמעת לעת אנו מפרסמים את פעילותם [בקרום נעלה את כל המידע לאתר האינטרנט שלנו].

"אחרוני המחתרת היהודית בהונגריה, שהצילה עשרות אלפים בשואה: "מעטים שמעו על פועלה" מאת ניצן צבי כהן, 14.12.2022. הקישור לכתבה:

<https://www.davar1.co.il/411790/?fbclid=IwAR0a4BPS02fskjjJ5B9ZzCi-ag6ANpYvLVfDDirTYRiHEaau7DISJAD8BIU>

חברי המחתרת ומשפחות חברי המחתרת שקיבלו את האות בשמם (צילום: אלן שניידר)

בטקס הוקרה לקבלת "אות המציל היהודי", סיפרו חברי מחתרת תנועות הנוער הציוניות ובני משפחותיהם על הפעולות הנועזות | הנשיא הרצוג: "בעוד שהמדינה הכירה במי שאינם יהודים והצילו יהודים, חסידי אומות העולם, יהודים שעשו זאת תוך סיכון חייהם נשכחו כמעט מדפי ההיסטוריה".

בצלאל גרוס (98), דייזי הפנר (93) ושרה אפשטיין (94), שלושה מחברי מחתרת תנועות הנוער הציוניות שפעלה בהונגריה בשנים 1944-1945 קיבלו את 'אות המציל היהודי' ליהודים שהצילו יהודים בתקופת השואה. לצידם, קיבלו את האות גם משפחותיהם של 206 מצילים נוספים, שאינם בין החיים כיום, בטקס שנערך בקיבוץ הזורע. מקבלי האות מצטרפים ל-126 מחברי המחתרת שקיבלו את האות בעבר. תנועות הנוער התאחדו להצלת עשרות אלפים. "לצער, מעטים שמעו על פועלה של המחתרת שאני מאחרוני פעיליה שעדיין בחיים" אמר דוד גור (96), יו"ר העמותה לחקר תנועות הנוער הציוניות בהונגריה ומקבל האות בעצמו, שבהיותו בן 18 קיבל על עצמו את האחריות להפעלת מעבדה שהכינה תעודות מזויפות בהן השתמשו חברי המחתרת מתנועות הנוער כדי לפעול ולהציל חיים, ואותן חילקו לאלפי יהודים. "שיגרנו 200 שליחים ללמעלה מ-300 קהילות בערי השדה, בגטאות

ובפולגות עבודת הכפייה כדי להסביר ולהציל חיים. שליחים שנשאו עימם כסף, תעודות וכתובות בטוחות בבודפשט", מספר גור על פעילות המחתרת בימי שואת יהודי הונגריה. "במסגרת מבצע 'טיול' הברחנו אלפי צעירים יהודים לרומניה והצלנו אותם מפני שילוח לאושוויץ וממוות בטוח. הקמנו והפעלו 55 בתי ילדים בהם הוצלו עוד כ-6,000 נפשות".

לצד הסיוע בהצלת חיי יהודים, המחתרת סייעה גם בלחימה נגד הנאצים ובקיום חיים יהודיים. "הפצנו תעודות שוויצריות בעשרות אלפים לכל דורש. הפצנו מזון, אמצעי חימום וכסף ובתי הילדים, לבתים המוגנים, לבית הזכוכית ולגטו הגדול בבודפשט. שיתפנו גם פעולה וסייענו להתארגנויות האנטי נאציות המקומיות הלא יהודיות. היינו המחתרת היחידה בכל אירופה הכבושה, שבה התאחדו כל תנועות הנוער הציוניות". גור מציין את פועלה של העמותה לחקר תנועות הנוער הציוניות בהונגריה, הפועלת להנצחת המחתרת ולהנגשת [החומרים ההיסטוריים](#) אודותיה [באתר האינטרנט](#) שלה. [היכנסו לשני הקישורים "הכחולים"]

טקס הענקת "אות המציל היהודי" בקיבוץ הזורע (צילום: ניצן צבי כהן)

7. מחתרת תנועות הנוער הציוניות בבודפשט (טרנובה)

צחור דב (Weisz Bertold), בן בלה ויעקב וייס, נולד ב-13.4.1917 בטרנובה (Ternove). היה חבר "בני עקיבא". פעיל מרכזי של "פועל המזרח" בסלובקיה החל משנות ה-30 של המאה ה-20. חבר המשלחת, כנציג תנועתו, לקונגרס הציוני בבאזל, שנערך לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. ב-1943 עבר יחד עם אשתו, מרים, להונגריה ובבודפשט השתלב בעבודת ההנהגה של "בני עקיבא" ועסק, במיוחד, בטיפול בפליטים יהודים שהגיעו מסלובקיה. חבר מטעם "בני עקיבא" ונציג הפליטים ב"וועדה לעזרה והצלה". היה בקשר מכתבים עם חברי המשלחת הארצישראלית בקושטא. עלה לארץ ב-7.3.1944. היה פעיל במוסדות "הפועל המזרחי" ומנהל מפעל הבנייה במשרד הביטחון. נפטר בארץ ב-15.9.1995 וקבור בקריית שאול.

8. ישראלים ילידי צ'כוסלובקיה

מתוך סקרנות, כתבתי בגוגל את הערך "ישראלים ילידי צ'כוסלובקיה". הרשימה כוללת 89 שמות, חלקם ילידי קרפטורוס. זאת, לדעתי, רשימה חלקית, אך מעת לעת אעלה את פועלם המגוון של אישים אלה.

הדברים מועלים מוויקיפדיה, ומידת האפשר, אשלים מידע נוסף.

עליזה עמיר-זהר (26 בנובמבר 1932 – 6 בינואר 2018) הייתה סופרת ישראלית, חברת קיבוץ ברעם, שמילאה מגוון תפקידים ציבוריים בתנועה הקיבוצית, בתעשייה ובאקדמיה. הייתה האישה הראשונה ששימשה כמזכירת הקיבוץ הארצי.

עמיר-זהר נולדה בשנת 1932 בחוסט, בתם של לאה קליין וצבי פֶּלְפֶּרְבַּאוֹם. כבת שנה עלתה לארץ ישראל והתיישבה עם משפחתה בשכונת גאולה בירושלים. זמן קצר לאחר מכן חלה האב וחזר לצ'כוסלובקיה, שם נפטר. האם פרנסה את המשפחה מעבודתה כטבחית.

כנערה עברתה את שם משפחתה ל"עמיר". בהשפעת אחיו הצעיר של

אביה הצטרפה לתנועת "השומר הצעיר", תחילה כחניכה, אחר כך כמדריכה וחברת קיבוץ. היא סיימה תיכון בבית חינוך לילדי עובדים, ובשנת 1951 התגייסה לנח"ל. עם סיום השירות בצה"ל הצטרפה כחברה לקיבוץ ברעם שבגליל, שנוסד ב-1949.

בקיבוץ פגשה את יעקב (יענקלה) זהר ונישאה לו. לזוג שלוש בנות, בהן הסופרת רקפת זהר.

בשנות הקמת הקיבוץ עבדה במטעים, במטבח ובהנהלת חשבונות ובהמשך הייתה גזברית הקיבוץ.

במקביל החלה לפרסם סיפורים קצרים, ובשנת 1966 יצא לאור ספרה "כמו שיש ירוק", שתיאר את החיים בקיבוץ הצעיר.

בשנת 1968 השלימה תואר ראשון בלימודי תיאטרון ופילוסופיה באוניברסיטת תל אביב, ובשנים הבאות עסקה בחינוך ובהוראה לתלמידי תיכון ופרסמה עוד שני ספרי ילדים, "הגשם דום והיהלום", עליו זכתה ב"פרס זאב לספרות ילדים" (1972), ו"אצל סבתא נינה".

בשנים 1978–1980 ליוותה את הקמתו של קיבוץ גשור שברמת הגולן, והייתה שותפה לגיבוש "נוסחת גשור", אשר קבעה כי הקיבוץ לא יהיה מכשול לשלום.

בשנים 1980–1985 הייתה לאישה הראשונה בתפקיד מזכירת "הקיבוץ הארצי". בשנות כהונתה התמודדה התנועה הקיבוצית עם ההשלכות של חילופי השלטון במדינה בבחירות 1977, ומשבר מניות הבנקים.

עם סיום כהונתה קיבלה על עצמה את ניהול מפעל "אלכם מדיקל" של קיבוץ ברעם, וניהלה אותו עד 1990. בשנות ניהולה עבר המפעל לייצור רכיבי פלסטיק רפואיים מתכלים, קיבל את אישור ה-FDA ופרץ לשווקים בינלאומיים. פעילות זו מהווה את מקור ההכנסה המרכזי של הקיבוץ.

בין השנים 1990–1999 כיהנה כמנכ"לית ולאחר מכן כנשיאת מכללת "תל חי" שבאצבע הגליל. עמיר-זהר הייתה האישה הראשונה שכהנה כנשיאת מכללה בישראל. היא הובילה מהלך חלוצי של אקדמיזציה, על ידי גיוס שורה של מרצים מהשורה הראשונה להוראה במכללה הפריפריאלית. בשנת 1993 השיגה המכללה את היתר המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג) להעניק תארים ראשונים באופן עצמאי.

בשנת 1996 נבחרה להדליק משואה ביום העצמאות, כמייצגת של התעשייה, החינוך וההתיישבות בגליל. בשנים 1999–2007 חזרה ל"אלכם מדיקל" בתפקיד יושבת ראש מועצת המנהלים של החברה.

* בתה רקפת, איתה שוחחתי, העידה שלמרות שאימה עלתה ארצה בגיל מאוד צעיר, היא הייתה מחוברת ומזוהה מאוד עם שורשיה בקרפטורוס.

9. משלנו: פרופ' יצהל ברנר (Bernier) (חוסט)

פרופ' יצהל ברנר, יליד חיפה (1951), הוא רופא, בוגר הטכניון שהתמחה ברפואה פנימית וברפואה גריאטרית. הוא ניהל את המערך לרפואה גריאטרית של בית החולים "מאיר" בכפר סבא ושימש מנהלו במשך שני עשורים, עד פרישתו לגמלאות. הוא כיהן גם כפרופ' חבר בכיר ובמשך עשור - כיו"ר הועדה לעבודות גמר בבית"ס לרפואה ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב.

אביו, אהרון, היה בוגר הגימנסיה העברית במונקץ', בשנת 1934, אחד מבני המחזור שקבעו להיפגש בכותל בערב פסח כעבור עשור, פגישה שרק שלושה זכו לממש – והוא אחד מהם. על כך ועוד, על ציר הזמן של אביו ושלו, תעסוק כתבה זאת.

שוחחתי איתו לפני כשלוש שנים, כשעידכנתי את דף הקשר שלנו, ופגשתי אותו לשיחה מרתקת בעקבות כתבת רדיו שעסקה בפרסום ספרו האחרון: "מחשבות, מעשיות ומנגינות" שיצא לפני זמן קצר בהוצאת "ספרי ניב". על כריכת הספר כתוב, בין השאר: "מעשיות רבות פגשתי בחיי וידעתי לספר אותן בצורה שעוררה עניין במאזינים בגילים שונים. למעשיות הייתי מצרף רקע מידיעותיי ומחשבותיי. החלטתי כי אם המעשיות מעניינות בשיחה, הן עשויות לעניין גם כשהן כתובות, והתחלתי לקבץ אותן באסופה. כתבתי את הסיפורים כאילו אני מספר אותם לחברי."

כשמחשבות ומעשים נמצאים בהרמוניה נוצרות המנגינות, שנותנות טעם לחיינו. הוספתי מעט חרוזים שתרגמתי או שרבתתי למעשיות. ייתכן שחלק מהמילים יסבו מעט הנאה לקורא. הספר מחולק לשערים על משפחתי, מסעותיי ובעיקר פגישתי עם הציביליזציה הסינית, עבודתי כרופא, חוויותיי עם אנשים שמייצגים עבורי רעיונות שונים, פגישותיי עם הספרות ומחשבותיי על דרכי.

לכך הוספתי מעט ממנגינות הנפש המתבטאות בשירה שפגשתי בה. הרקע שלי במדעי הטבע ובמתמטיקה והעניין באדם לימדו אותי להסתכל, ללמוד ולנסות לחבר בין תופעות. בחרתי במקצועי כי הוא שילב את הידע במדעי הטבע עם האדם וסביבתו החברתית, ואהבתי את עבודתי כרופא. גישתי הרחבה הועילה לי בעבודתי בניתוח ובשיח עם הזולת."

קישור לאתר הספר:

<https://nivbook.co.il/product/%d7%9e%d7%97%d7%a9%d7%91%d7%95%d7%aa-%d7%9e%d7%a2%d7%a9%d7%99%d7%95%d7%aa-%d7%95%d7%9e%d7%a0%d7%92%d7%99/%d7%a0%d7%95%d7%aa>

במהלך ח"י נפגשתי בסיפורים רבים,

מתוך ספרו של יצהל עולה פירוש שמו המיוחד: "שנים רבות אני נושא את שמי יצהל, ראשי תיבות של שמות של שני דודים שלי: צבי, שנהרג בתאונה לפני מלחמת העולם ויעקב (ז'קי), שמת משחפת פחות משנה אחרי מלה"ע השנייה. ה-ה' וה-ל' הן "כהורים לי".

ונחזור אל השורשים: "אבי, אהרון בְּרִנְר נולד ביום 8.8.1913 ז' באב תרע"ג, בחוסט ונפטר בט' בתמוז תשכ"ח בחיפה... אהרון אבי נקרא על שם סבו אהרון. לאהרון הסב היו בנים אחדים וכנראה גם בנות. אני יודע על שלושה בנים: אברהם הסבא שלי; יוסף, שהיה מבוגר ממנו ושהיו לו בנים ובנות רבים (כנראה שלושה-עשר); ועוד אח שאת שמו איני זוכר אך הכרתי שניים מבניו, יעקב ודב ברנר. אברהם היה הצעיר בבניו של אהרון. הוא היה אופה במקצועו והקים בחוסט מאפייה קטנה. במאפייה היו אופים לחם וביום שישי היו מחממים חמין ליהודים שלא היה להם תנור בבית. אברהם נשא לאישה את גיטל-טובה ממשפחת אושרוביץ, שמקורה בכפר קטן בסביבת העיירה חוסט [ליפשה]. לאברהם ולטובה היו חמישה ילדים: לאה הבת הבכורה, צבי, רבקה-קוצי, אהרון ודוד. במלחמת העולם הראשונה היה אברהם חייל ביחידות ההונגריות של הצבא האוסטרו-הונגרי שלחם ברוסים. הוא זכה לעיטור "צלב הברזל" במלחמה ברוסיה. במהלך המלחמה הגיע עד להרי אורל, שהם הגבול בין אירופה ואסיה. הוא נתקע בהרי אורל וחזר לבד מרחק אלפי קילומטרים לביתו בסיום המלחמה. בתוך רוסיה התנהלה באותה עת מלחמת האזרחים בין הצבא האדום של הסובייטים לבין הצבא הלבן של המלך. אברהם שרד בזכות מקצועו, אופה. הוא הכין לחם לחיילים מכל הצבאות וכך התקדם עד שהגיע לביתו בחוסט. כשהגיע לא הכירו אותו, וגם השלטון השתנה. אשתו התייצבה לפדות אותו מבית הסוהר ולהסביר כי הוא בעלה ואבי ילדיה.

לטובה האם היו חיים לא קלים בכל התקופה. במלחמת העולם הראשונה הייתה לבד כי בעלה אברהם היה חייל, והיא ניהלה את המאפייה וגידלה את ילדיה. בשנת 1926 טיפלה בבעלה החולה וניהלה את המאפייה, לאחר ששכלה את בנה צבי. משנת 1926 ניהלה את המאפייה לבד, משימה לא קלה עבור אישה באותה התקופה. היא הייתה מעשנת סיגר בכל מוצאי שבת כדי להרגיע את עצמה ונוסעת להתייעץ עם רבנים בסביבה, כי לא היה לה מישהו אחר להיוועץ בו על ניהול העסק והמשפחה. לא היה לה עם מי לחלוק את כל הבעיות שלה; חברותיה השכנות היו הופכות כל נושא לרכילות, עם רופא או כל גבר אחר לא יכלה ולא רצתה להיפגש בגלל הסיבה של "מה יגידו?" אישה בודדה ואלמנה נפגשת עם גבר זר, זה לא היה דבר מקובל אז, וכך הייתה מתייעצת עם רבנים שכולם סמכו על טוהר מידותיהם ועל חוכמתם. כך המשיכה לנהל את עסק המאפייה ולגדל את ילדיה.

אבי אהרון למד בבית ספר יסודי רותני אוקראיני של העם המקומי במשך כמה שנים. אחר כך למד בבית ספר של הרפובליקה הצ'כוסלובקית. בבית הספר היסודי בלט בכישוריו, וכשסיים את בית הספר, לאחר שאביו אברהם נפטר, נקראה טובה למנהל בית הספר, שסיפר לה שיש לה בן מוכשר ביותר, המתאים להיות כומר או דיפלומט, ושכדאי שימשיך בלימודיו. טובה ידעה שכומר הוא לא יהיה, כי הוא יהודי, אבל הבינה היטב כי ראוי להשקיע בחינוך שלו. היא התייעצה והחליטה לשלוח אותו לגימנסיה העברית במונקץ', שנוהלה על ידי ד"ר קוגל. מדי כמה שבועות היה אהרון בא לבקר בחוסט וחוזר באוטובוס היחיד שהיה באזור, ובן דוד של טובה ברנר היה הנהג שלו. אלו היו בני משפחת אושרוביץ מהעיירה הקטנה ליד חוסט ששמה ליפשה.

אהרון היה פעיל בחיי החברה בגימנסיה העברית ובתנועת השומר הצעיר במונקץ', הוא היה מדריך של נוער שעלה לארץ והקים את קיבוץ מענית ואת קיבוץ מעברות.

... בשנת 1934, עם סיום לימודיהם של תלמידי מחזור ג' של הגימנסיה, כתבו כל הבוגרים התחייבות להיפגש בכותל המערבי בירושלים בערב פסח של שנת 1944, עשר שנים לאחר שסיימו את לימודיהם. ...כשסיים אהרון את לימודיו בגימנסיה במונקץ', נסע לעיר ברנו שבצ'כוסלובקיה על מנת ללמוד שם. הוא רצה להיות מהנדס מים, כי זה היה חשוב לצורך יישוב ארץ ישראל, אך טובה אימו שכנעה אותו שאם כבר ללמוד, אז כדי להיות רופא. הוא החל ללמוד באוניברסיטת "מסריק" בברנו ובה בעת היה מדריך סטודנטים במעבדה לפיזיקה באוניברסיטה. שם הכיר את לאה (לבית וורצל), שהפכה לאשתו.

אך את לימודי הרפואה לא סיים אהרון בברנו. בשנת 1939, כשהקרקע החלה לבעור תחת רגליהם, הוא ארגן את עליית הסטודנטים ארצה – דרך טריאסט. לאה אשתו יצאה בספטמבר – ואהרון – בדצמבר 1939. הם הגיעו לירושלים ואהרון החל בלימודי מיקרוביולוגיה. לאה, אימו של יצהל, שכבר הייתה רופאה, למדה באקדמיה למוזיקה. בשנת 1944 עברה המשפחה למשמר העמק וב-1947 - לחיפה – שם נולד וגדל יצהל.

את השכלתו של יצהל אפשר לסכם כך:

1. בוגר בית הספר הריאלי העברי בחיפה במגמה מתמטית פיסיקלית 1969.
2. בית הספר לרפואה של הטכניון בחיפה. דוקטור לרפואה 1979.
3. מומחה ברפואה פנימית, 3.5.1984
4. מומחה בגריאטריה, 16.10.1993
5. מוסמך בבריאות הציבור (MPH), האוניברסיטה העברית בירושלים 1989
6. השתלמות בתזונה קלינית בניו - יורק (MSKCC) 1986-1988

שנתיים עבד יצהל בבית החולים "זיר" בצפת – מתוך תחושת חלוציות; כעשרים שנה התגורר ברחובות, מתוכן שהה שנתיים בניו-יורק לצורך לימודיו. משנת 1999 מתגוררת המשפחה בכפר סבא. יצהל נישא לטלי והם הורים לשלוש בנות ובן - וסבים לשבעה נכדים.

מתוך כתבה "65 פלוס: כל מה שכדאי לדעת" / מירב זיגלמן 28.12.2017

"אורח חיים בריא בגיל הזה הוא חשוב מאוד", אומר פרופסור יצהל ברנר, מנהל המערך הגריאטרי בבית החולים "מאיר".

פרופסור ברנר מסביר כי שמירה על אורח חיים בריא בגיל מבוגר, מעל 65, היא דבר המשפיע לחיוב על הבריאות. "בגיל הזה האדם חשוף הרבה יותר לתחלואה והוא חלש יותר מבחינת התפקוד שלו. בנוסף הוא חשוף ליותר מחלות. לכן הטיפול באדם מבוגר הוא יותר מורכב והוא דורש ראייה רחבה ומערכתית כוללת. היום תוחלת החיים בארץ היא גבוהה, יש קרוב למיליון אנשים שעברו את גיל 65. אורח חיים בריא בגיל הזה הוא חשוב מאוד וזה אומר קודם כל אורח חיים פעיל, אבל בהתאם ליכולות ולא מעבר".

פרופסור ברנר נותן דגש על חשיבות התוכן של החיים ועל חשיבות התזונה אצל מבוגרים. הוא מתייחס גם לתפקיד החינוכי המיוחד שיש למבוגרים בנושא התזונה. "לא פחות חשוב ממה אוכלים זה גם איך אוכלים", הוא אומר. "פה יש לאדם המבוגר תפקיד. למבוגרים יש הרגל שפחות קיים אצל הצעירים, של לאכול בצורה מסודרת. התפקיד החשוב של המבוגר פה הוא להנחיל את ההרגלים האלו לבני משפחתו. אצל הצעירים זה נושא שהוא די מוזנח, בעיקר אצל ילדים בבית ספר. התופעה הזו שיש היום כל כך הרבה אנשים שחיים עד גיל מבוגר היא תוצאה של איך שהם חיו קודם. ואחד הדברים החשובים זה אורח חיים מסודר ושגרת יחסית".

"בנוסף לכך, אחד הדברים שחשובים לאדם מבוגר זה ייעוד בחיים או תפקיד", אומר פרופסור ברנר, הוא כבר לא צריך לגדל ילדים או לפרנס את המשפחה, הוא צריך מטרה וסיבה לחיות. חשוב מאוד להראות שיש לאדם מבוגר מה לתרום לסביבה ולקרובים לו. העובדה שיש היום הרבה קשישים זה הישג גדול של החברה שלנו במאה ה-20, גם מבחינה טכנולוגית, אבל לא פחות חשוב מבחינה חברתית".

• קישור לכתבת טלוויזיה: פרופ' יצהל ברנר על תוחלת חיים של 115 שנה [לפני 6 שנים]

<https://www.youtube.com/watch?v=ce57Eq388Bg>

בספרו האחרון כתב יצהל: "כל השנים אני מנסה להבין את זהותי כאדם, המכיל בתוכו ידע במדעי הטבע והמתמטיקה, ואוהב להעמיק בהם, אך אוהב לא פחות את ההיסטוריה, הספרות והמוסיקה לגווניהן השונים; אדם שמכיל בתוכו תרבויות שונות מכל מקום מקדם (מזרח) ומים (מערב), ומכל

זמן מהעבר, דרך דורות רבים ושנים - ומההווה. החיים איפשרו לי להנות מכל העולמות הללו. בחרתי לעבוד במקצוע הרפואה שדורש העמקה וידע של מדעי הטבע, אך דורש ביום יום גישה אנושית ויכולת להבין את האדם שניצב מולי, חייו, פחדיו והעדפותיו. עשיתי זאת בחברה מאד מגוונת של מדינת ישראל, שידעה להכיל בתוכה דתיים ומסורתיים, חרדים וחילוניים קיצוניים, יוצאי ארצות מערב אירופה ויוצאי מזרח אירופה, יוצאי ארצות ערב והמגרב, יהודים וערבים, מוסלמים סונים ושיעים ונוצרים בעלי מגוון עשיר ביותר של אמונות: מזרחיים וקתוליים. בנעורי, כאשר הכרת מבנה החומר בעזרת המתמטיקה היו האתגר המדעי והחברתי העיקרי, שהציבה בפנינו החברה וחשבתי לעסוק בנושא זה, קראתי בביוגרפיה של אלברט איינשטיין ציטוט מדבריו כי מדען, שאינו מסוגל להסביר להדיוט במה הוא עוסק, כנראה, אינו מבין בעצמו במה הוא עוסק. דרישתו הקשה של איינשטיין מעצמו הייתה לי לסמל. בהמשך דרכי, כשנהייתי רופא, עסקתי ביישום ציטוט זה של איינשטיין יום יום. בעבודתי עם החולים ומשפחותיהם התעקשתי להסביר במדויק את מצבו של החולה כי בהבנה של הבעיה ראיתי חלק מרכזי של הפתרון. היה לי בכך גם חיזוק מלימודי המתמטיקה בבית ספר שנדרש ממני (וכמובן מחבריי) להבין ולנסח את הבעיה שניצבת לפנינו ושאונו מנסים לפתור אותה, וכשעושים זאת - הפתרון נהיה קל ומהיר יותר. בהוכחה של המשפטים במתמטיקה היה עלינו לנסח את המטרה, הנתונים שעומדים לרשותנו ואז להוכיח את הטענה. ההקפדה על כך סייעה לי בפתרון של כל הבעיות בפניהן עמדתי, מקצועיות ואישיות כאחת. ברור לי כי תכונות אלו רכשתי מכל המערכות שהשתתפו בעיצוב דמותי, החברה, תנועת הצופים, בית הספר הריאלי בחיפה, המשפחה - ובעיקר בית הוריי."

.1

.2

.3

.1

1. הסבא והסבתא מחוסט: טובה ואברהם ברנר
 2. ההורים של יצהל: לאה ואהרון ברנר ביום נשואיהם בשנת 1939
 3. משפחתו של יצהל: ההורים אהרון ולאה, יחד עם ערגה ויצהל (1961)
- * בן משפחה של יצהל הוא ארנסט ברנר מרחובות. אביו של ארנסט הוא בן דוד בדרגה שנייה של יצהל.

Číslo 1. מספר

תעודת בגרות. Vysvědčení dospělosti.

Aron Berner אהרון ברנר

narozen dne 8. srpna r. 1913. נולד ביום ה' אב ה'תרע"ג
v Olučce ב ראשי-בארי Podkarpatské

konal - středoškolská studia od školního roku 1930/31. ולמד את למודי בבית הספר התיכוני החל משנת ה'תש"א

na hebrejském reformním reálném gymnasiu v Mukáčevě od třídy páté na základě přijímací zkoušky

kde je ve školním roce 1933/34. ושם גמר בשנת ה'תש"ג ועמד בבחינת הבגרות לפי החק של המיניסטריון לעניני השכלה מיום 12 לינר 1931, מספר 183.328/30-II, «מודעות המנסטריון לעניני השכלה» גליון XIII, 1931, מספר 19.

Podle prospěchu v studiích a podle výsledku písemných i ústních zkoušek dospělosti vydává se toto vysvědčení: בהתאם להתקדמות בלמודי ועל פי תוצאת בחינות הבגרות שבכתב ושב-על-פה נתנת לי זאת התעודה:

V předmětech povinných: בלמודי חובה:

בתנ"ך v náboženství	velmi dobře
בשפה העברית v jazyce hebrejském	velmi dobře na základě ústní zkoušky

תעודת הבגרות של אהרון ברנר מהגימנסיה העברית במונקץ'

משפחתו של יצהל: אשתו טלי וילדיו [מימין]: זהר, נגה, אודי ואסנת
ברוך אתה, יצהל, על עשייתך ברוכת השנים!

כאמור, ב-1934 חתמו עשרים צעירים, בוגרי המחזור השלישי של הגימנסיה העברית במונקץ', על מסמך ייחודי, בו הבטיחו להיפגש ליד הכותל המערבי בירושלים בערב פסח 1944. עשרה זכו להגשים את החלום ולעלות לארץ ישראל: אהרון בֶּרֶנר, גרשון יגֶר, שלמה קרפן (לימים ארבל), דב משה ליפרמן (ליפי), יוסף רוזנברג, צבי מרמלשטיין, אריה נימן (נוימן), דוד וייס (לימים לבנה), יוסף מרדכי שנפלד וחנה שנפלד (לימים אורן).

ב-7 באפריל 1944, ערב פסח תש"ד, היום בו נקבע מועד הפגישה בירושלים, עמדו יהודי מונקץ' בפני כליה. מיד לאחר הפסח נכלאו בגטאות, וב-11 במאי החלו יוצאות רכבות הגירוש ממונקץ' לאושוויץ-בירקנאו.

שלושה קיימו את ההבטחה ונפגשו בערב פסח 1944 ליד הכותל: אהרן ברנר, אריה נוימן, שלימים היה המנהל של בית הספר התיכון "תמ"ר" ברחובות*... וגרשון יגֶר, שהיה מורה להיסטוריה ומנהל בית הספר התיכון "קוגל" בחולון... רק אהרן היה נשוי מבין השלושה ולו ילדה בת שלוש – ערגה [אחותו של יצהל]. לאחר המפגש בכותל הגיעו אריה וגרשון אל בית משפחת ברנר ועשו איתם את ליל הסדר.

* [ב-1937 הוקמה ברחובות גימנסיה. מטרת בית הספר הייתה הקניית השכלה תיכונית וחקלאית. ב-1940 נוסף "בית חינוך". ב-1947, התאחדו שני המוסדות תחת הנהלה משותפת, והפכו לתיכון המאוחד ברחובות (תמ"ר). בית הספר היה במשך שנים רבות למוסד המרכזי לכל יישובי הסביבה. כיום נושא התיכון את שמו של פרופ' עמוס דה שליט].

• אשתו של יצהל, טלי, היא בוגרת תיכון "תמ"ר"... מעגלי חיים, המצטלבים זה בזה!

